

VAN GROEI EN BLOEI EN JAARGETIJD.

Voor het eerst sinds vele jaren hebben wij omtrent 23 Februari geen vinkenslag gehoord. Het was een van mijn zeer vaste datums even goed als 1 Maart voor de eerste wulpenroep, 10 Maart voor het verschijnen van de hommels, 30 April voor de Oranjetipvlinder, 21 Juni voor de Teunisbloem. Aan al die datums had in de laatste jaren wel eens iets gehaperd, maar 23 Februari hield stand. En nu is dat ook mis, het vinkendom kon een vierden strengen winter niet verduren. Nu moeten we maar afwachten wat er verder gebeurt. De eerste vink sloeg hier 10 Maart.

Het lijkt wel, alsof op den druk van strenge winters een ontspanning volgt, die zich uit in weelderiger groei en bloei. In 1939 was dat werkelijk nog al merkbaar. Menigeen had het er over, dat de boomen rijker bladermassa vertoonden dan gewoonlijk, dat de struiken rijker bloeiden. In haar algemeenheid heeft zulk een bewering weinig waarde, maar er zit misschien toch wel iets in, iets, te vergelijken met de koude-kuur voor het trekken van siringen of de vernalisatie bij de graanzaden. De Natuur heeft zoo haar eigen methoden en doet als het er op aankomt alles eerder en beter dan wat wij menschen verzinnen. In zoo'n geprolongeerden winter zijn de planten al lang klaar met hun gewone winterbezigheden en nu leggen ze er een schepje op. Zoo heb ik in de laatste jaren het vermoeden gekregen, dat knoppen, die na gewone winters zouden blijven slapen, na zoo'n streng jaargetijde juist tot ontluiten zouden komen.

Bij onze eiken kunnen wij dat wel eens onderzoeken, natuurlijk jaar in jaar uit aan denzelfden boom. We moeten dan nagaan hoeveel knoppen aan bepaalde twijgen blijven slapen, ook hoeveel knoppen de nieuwe loten maken en dat volhouden zoolang het noodig is, d.w.z. tot er groote afwisseling komt in de strengheid van den winter.

Die afwisseling laat wel eens lang op zich wachten, getuige de laatste vier jaren. In het klein zien we dergelijke verschijnselen ook wel van dag tot dag en we merken dan ook wel dat markante veranderingen van temperatuur en vochtigheid den groei duidelijk beïnvloeden.

Ik wilde daarvan wel eens iets precies te weten komen en ging daarom verleden jaar eens nameten hoe het zou gaan met een spruit aan de veelbloemige Salomonszegel. Dat leek mij nog al een gemakkelijke klant. Die spruiten komen gewoonlijk tegen het midden van April boven den grond pieken, spits en stijf en schieten dan een poos mooi loodrecht omhoog. Nu stak ik vlak naast zoo'n piekje een mooi recht hazelaartakje in den grond en ging nu dag aan dag, ook wel een paar keer per dag meten, hoeveel de punt van de piek omhoog kwam. Dat werd dan genoteerd en meteen sneed ik een keepje in de stok. De spruit bleef dan volkomen ongedeerd, vooral de top zelf, want je kunt tegenwoordig nooit weten, wat voor wonderlijke dingen daar wel zouden kunnen gebeuren.

Hier volgt nu de metingstabel. De tijden zijn natuurlijk zonnetijd.

22. IV.	7.55		Ochtendtemp. 5° dicht bewolkt.
22. IV.	17.	aanwas 15 m.m.	„
24. IV.	7.20	aanwas 15 m.m.	„
24. IV.	19.20	aanwas 10 m.m.	„
25. IV.	16.50	aanwas 13 m.m.	„
26. IV.	9.20	aanwas 12 m.m.	„
27. IV.	7.10	aanwas 15 m.m.	„
28. IV.	8.40	aanwas 20 m.m.	„
28. IV.	16.20	aanwas 6 m.m.	„
29. IV.	7.—	aanwas 4 m.m.	„
30. IV.	7.—	aanwas 15 m.m.	Windstil, zachter.
1. V.	8.40	aanwas 60 m.m.	„

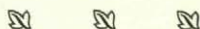
VAN GROEI EN BLOEI EN JAARGETIJD 223

1. V. 16.30	aanwas 12 m.m.	Weer guur.
2. V. 10.10	aanwas 19 m.m.	Voortdurend guur.
3. V. 9.20	aanwas 20 m.m.	„
4. V. 9.50	aanwas 8 m.m.	„
7. V. 9.30	aanwas 10 m.m.	„

Ge ziet het was een tamelijk vervelende maand, die April 1941. Maar die sprong van 1 Mei, 60 m.m. in iets meer dan een etmaal, geeft toch wel te denken. Ik probeer het straks weer eens aan dezelfde plant en de opvolgende spruit. Op de groeiplaats staan eenige planten, ik weet niet hoeveel en ook niet hoeveel spruiten iedere plant voortbrengt, want die dingen vertakken zich. Maar wel weet ik dat die spruiten zeer ongelijk verschijnen. Sommige komen pas uit den grond kijken, terwijl andere haast aan bloeien toe zijn en dat alles binnen een oppervlak van nog geen tien vierkante meter.

Er is nog heel wat te vertellen van deze „veertien dagen Salomonszegel” maar dat zal ik wel doen bij de tweede ronde.

JAC. P. THIJSSE.



BOEKBESPREKING.

Dr. W. J. JONG. *Kern Geografie voor Gymnasiaal en Middelbaar onderwijs* (met medewerking van Drs. A. H. F. Bredemeyer en Dr. B. G. L. M. Tosseram) deel IV. Kern der Physische Geografie. (W. Versluys N.V. 8vo, 140 p.p 105 illustraties. Prijs ingen. f 1.85, geb. f 2.20).

Een beknopte en heldere uiteenzetting van de avonturen van land, water en lucht en hoe zij met elkander vorm geven aan het aangezicht der aarde. De vragen aan het eind der hoofdstukken wekken tot nadenken en een goed vocabulair aan 't eind van het boek vergemakkelijkt de lectuur. Zeer aan te bevelen ook voor hen, die de schoolbanken reeds verlieten.

JAC. P. THIJSSE.

A. MIDDELHOEK. *Ontdek een Nieuwe Wereld*. (Uitg. v. d. Broek & Adolfs, Enschede. 8vo, 205 blz., 160 afb.

Dit is wel een heel bijzonder boekje; het is volgens de ondertitel „een boek over Lagere Dieren en Planten met vele illustraties naar de Natuur”. De microscopische lagere dieren en planten uit het zoete water n.l. worden hier vertoond en besproken, en wel met een enthousiasme en met een toewijding, die zeker veel jonge liefhebbers, die wel eens van dit kostje geproefd hebben, zal meeslepen.

Zelf met een heel eenvoudig microscoop werkend, zonder verdere hulpmiddelen, geeft de schrijver gelukkig geen ingewikkelde technische aanwijzingen, vertelt alleen maar van al zijn ontdekkingen en van het plezier, dat hij er door beleefde. Alles uit greppel en plas, uit ven en leemkuil, aquarium en regenton wordt levend bekeken en in z'n levensuitingen bestudeerd.

Uit het groote aantal soorten dat de schr. „algemeen” noemt en waarvan hij de ontwikkelingsstadiën afbeeldt, die toch heusch niet zoo maar voor het grijpen liggen, blijkt met hoeveel ijver hijzelf heeft gemicroscopiseerd.

De talrijke prachtige teekeningen zijn ongetwijfeld het belangrijkste deel van het boekje, die maken het tot een zeer bruikbare gids voor beginnende en zelfs voor meergevorderde liefhebbers. Alleen van Protozoën zijn meer dan 30 soorten afgebeeld, evenveel van Desmidiaceën met nog 100 van andere groepen van Algen, van Mosdiertjes, Raderdieren en Kwalletjes. De lezers van ons tijdschrift hebben al meer dan eens kennis gemaakt met de fraaie pentteekeningen van den heer Middelhoek.

JAC. P. THIJSSE.

